

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В КУРСІ «МОЛЕКУЛЯРНА БІОЛОГІЯ»

19.04.2024 15:30

Автор: **Яніцька Леся Василівна**, кандидат біологічних наук, доцент, Національний медичний університет імені О.О.Богомольця; **Постернак Наталія Олександрівна**, асистент, кандидат педагогічних наук, Національний медичний університет імені О.О.Богомольця; **Михайлова Алла Георгіївна**, старший викладач, Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

[З. Педагогічні науки;]

ORCID: 0000-0002-8116-2022 Яніцька Л.В.

ORCID: 0000-0002-4501-5463 Постернак Н.О.

ORCID: 0000-0003-4710-9081 Михайлова А.Г.

Професійна компетентність (або фахова компетентність) у медичній освіті передбачає здатність майбутніх медичних працівників ефективно реалізовувати свої професійні завдання. Вона охоплює низку знань, вмінь та навичок, фахових характеристик, необхідних для успішної роботи у медичній галузі. До базових аспектів професійної компетентності у медичній галузі слід віднести: знання базових наук, клінічні навички, комунікативні навички, професійна етика тощо [2]. Саме на основі базових знань формуються навички проведення клінічного огляду пацієнтів, збирання анамнезу, встановлення діагнозу, призначення лікування. Не менш важливими є навички ефективної комунікації з пацієнтами та медичним персоналом, які повинні включати пояснення медичної інформації, вміння вислухати пацієнта та управління конфліктними ситуаціями. Така взаємодія між лікарем, пацієнтом та медичним персоналом має здійснюватись на засадах професійної етики, тобто із розумінням і дотриманням високих стандартів медичної етики й професійних норм, зокрема збереження конфіденційності пацієнта, поваги до прав пацієнта та етичного поведіння в умовах надзвичайних обставин [1].

Загалом, можемо констатувати, що професійна (фахова) компетентність є ключовою для успішної практики в медичній сфері, оскільки забезпечує високий рівень та безпеку медичних послуг.

Задля успішного формування професійної компетентності базові знання необхідно поглиблювати та розвивати навички клінічного мислення, що забезпечує підготовку фахівця високого рівня. Реалізація цих завдань передбачена також при вивченні курсу «Молекулярна біологія» [3]. Молекулярна біологія доповнює та поглиблює фундаментальні знання, розкриваючи молекулярні механізми, що лежать в основі фізіологічних процесів. Розуміння цих механізмів допомагає виявляти причини розвитку різних захворювань і розробляти нові методи діагностики та лікування.

Отже, молекулярна біологія та базові медичні науки знаходяться в тісній взаємодії, формуючи комплексне розуміння функцій та виникнення патологій в організмі людини, що є ключовим для професійної медичної практики.

Курс «Молекулярна біологія», розроблений колективом науково-педагогічних працівників кафедри медичної біохімії та молекулярної біології має чітко визначені цілі, спрямовані на поглиблене вивчення основних аспектів молекулярної біології, такі як молекулярна природа гена та механізми його реплікації, мутації та експресії, молекулярні механізми спадкових захворювань, мутагенезу, апоптозу, некрозу, онкогенезу. Для визначення ставлення здобувачів до опанування курсу «Молекулярна біологія» за запропонованим тематичним планом дисципліни, було організовано опитування здобувачів, які завершили вивчення курсу.

Результати опитування засвідчили, що 98% респондентів (не залежно від оцінювання!) задоволені змістом курсу. На запитання: «Отримані знання з яких тем курсу, на вашу думку, вам стануть у нагоді в подальшому навчанні? (Порядковий номер відповідає темі заняття)» відповіді розподілились наступним чином (рис. 1). На рис.1 спостерігаємо найвищу зацікавленість до тем, в яких вивчаються: мітохондріальні хвороби, молекулярні механізми апоптозу і некрозу клітин, молекулярні механізми онкогенезу, методи генетичного аналізу та генна стратегія в терапії. Але варто зазначити, що підґрунтям для вивчення обраних тем є попередні теми курсу, вивчення яких закладає розуміння про будову та молекулярні функції органел клітини.

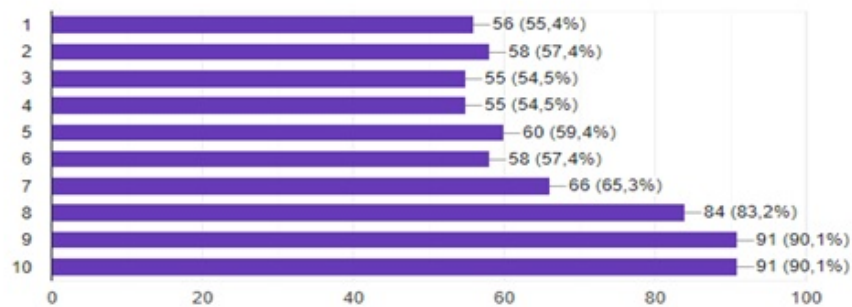

Рис. 1. Розподіл уподобання тем курсу «Молекулярна біологія».

Цікавим виявився розподіл відповідей здобувачів вищої медичної освіти на запитання: «Які теми занять були для вас найбільш цікавими? (Порядковий номер відповідає темі заняття)» (рис.2).

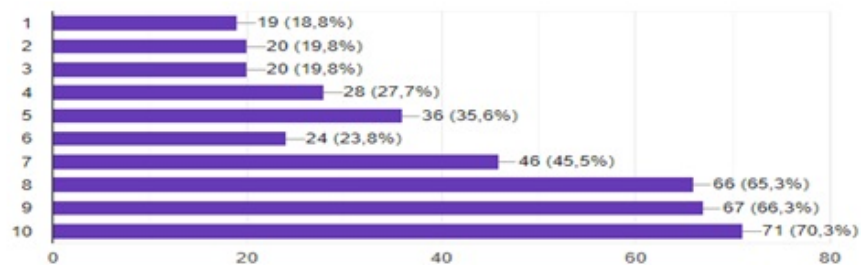

Рис.2. Розподіл учасників опитування щодо цікавості змісту тем курсу

Знову можемо спостерігати, зацікавленість саме в останніх темах, що можна пояснити тим, що апоптоз, некроз та онкогенез - це три фундаментальні молекулярні процеси, які відіграють важливу роль у підтриманні здоров'я та розвитку хвороб. Розуміння механізмів апоптозу важливо для діагностики та лікування захворювань, пов'язаних з порушенням запрограмованої загибелі клітин, таких як аутоімунні захворювання, нейродегенеративні захворювання та вірусні інфекції; розуміння механізмів некрозу важливо для діагностики та лікування захворювань, пов'язаних з неконтрольованою загибеллю клітин, таких як інфаркт міокарда, інсульт та травми; розуміння механізмів онкогенезу важливо для діагностики та лікування раку, який є результатом неконтрольованої проліферації клітин.

Розробники курсу переконані, що знання молекулярної біології є ключовим для майбутніх лікарів у багатьох аспектах медичної практики. Крім того, 92% учасників опитування зазначили, що скоріш за все досягли мети вивчення даного курсу в повній мірі (рис.3).

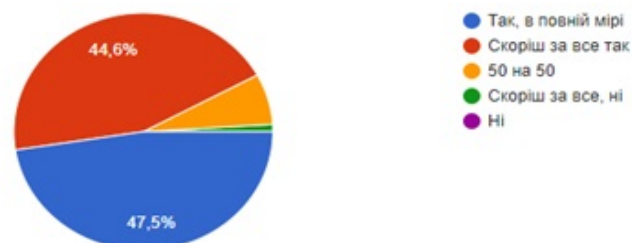

Рис.3. Розподіл досягнення мети у вивченні курсу «Молекулярна біологія»

Отже, вивчення молекулярних механізмів вчить майбутніх лікарів аналізувати складні дані та робити обґрунтовані висновки, що може допомогти лікарям надавати пацієнтам персоналізовані рекомендації щодо профілактики захворювань та сприяє формуванню та розвитку професійної компетентності лікарів нового покоління.